

LITHUANIAN A1 – HIGHER LEVEL – PAPER 1
LITUANIEN A1 – NIVEAU SUPÉRIEUR – ÉPREUVE 1
LITUANO A1 – NIVEL SUPERIOR – PRUEBA 1

Tuesday 3 May 2005 (morning)

Mardi 3 mai 2005 (matin)

Martes 3 de mayo de 2005 (mañana)

2 hours / 2 heures / 2 horas

INSTRUCTIONS TO CANDIDATES

- Do not open this examination paper until instructed to do so.
- Write a commentary on one passage only.

INSTRUCTIONS DESTINÉES AUX CANDIDATS

- N'ouvrez pas cette épreuve avant d'y être autorisé(e).
- Rédigez un commentaire sur un seul des passages.

INSTRUCCIONES PARA LOS ALUMNOS

- No abra esta prueba hasta que se lo autoricen.
- Escriba un comentario sobre un solo fragmento.

Paanalizuokite, aptarkite **vieną** iš pateiktųjų tekstų:

1. (a)

Prabudimai

- Jeigu priešaušry prabudusi atsimerkiu, ant sienos matau mirusios motinos fotografiją. Tam ją priešais lovą ir pakabinau. Nuotrauką man padidino iš mažos, visai atsitiktinio kadro, viena dailininkė, kurios net nepažįstu (ir neėmė už tai pinigų). Tikslių fotografijos aplinkybių nežinau. Atrodo, kad mamą fotografavo jos draugas pakeliui į sanatoriją. Tada buvau maža, bet pakankamai
- 5 didelė, kad to žmogaus nekęščiau. Tik dabar man aišku, kaip tuo laiku ją galėjo skaudinti toji neapykanta: prieš trejus metus mama buvo išsiskyrusi, susirado kitą žmogų ir tuoj po to susirgo nepagydoma liga. (Kai apie tai galvoju, prisimenu, kad vaikai dažniausiai pakartoja tėvų likimus.) Fotografijoje mama sėdi ant kalkėmis dažyto cementinio pakelės stulpelio ir prisidega cigaretę. Su juodo šilko močiutės siūta (tiksliau – persiūta) suknele.
- 10 Atsimerkusi, bet nesikeldama iš lovos paprašau:
 – Mam... Pakalbėkim.
 – Tik greitai, – piktokai sako ji. – Kol parūkysiu.
 – Rudenį važiavau į Kauną. Vaikas pro autobuso langą pamatė karvę ir klausia, ar ta karvė kieno nors, ar niekieno. Sakau, karvės visad yra kieno nors, tik žmonės gali būti niekieno. Mama...
- 15 Dabar, kai atsibundu, dažniausiai auštant, prakaito baloj, imu aiškiai jausti, kad esu niekieno. Mano akys yra niekieno. Rankos yra niekieno. Kojos, oda, nagai, plaučiai, alsavimas ir plaukai – niekieno. Ir man dėl to baisu.
 – Kaip vaiko trimestras? – klausia ji.
 – Vakar kaip tik buvau mokykloj. Apynormalis. Mokytoja ant lentos braižė jų elgesio ir
- 20 komunikabilumo schemas. Kaip keturis vienas į kitą telpančius ratus. Centriniam rate yra tie vaikai, su kuriais visi kiti norėtų draugauti, sėdėti viename suole ir eiti į žvalgybą. Jie mokosi geriausiai. Tavo anūkės ten nėra. Ji – antrame rate, pažymėta žvaigždute. Žvaigždutė reiškia, kad jos nemėgsta bent dvi klasės mergaitės.
 – Gerai, – sako motina, išpūsdama dūmus.
- 25 – Kas gerai?
 – Kad jos nėra centriniam rate. Manęs jame irgi nebūtų buvę, jei tada kas būtų mums braižęs schemas.
 Tyliu. Nes manau, kad manęs nebūtų buvę ir antrame rate. Būčiau trečiame ketvirtame. (Pragaro.) Bet net ir dabar, kai mama rūko pasaulyje už stiklo, nenoriu pasirodyti blogesnė, negu ji
- 30 apie mane mano. Iš tikrųjų reputaciją jos akyse buvau rimtai susigadinusi per visą gyvenimą gal tik kokius du kartus. Vieno karto net prisiminti nenoriu, o kitas – visai paprastas. Tada man buvo gal dvidešimt penkeri. Negrįžau namo nakvoti. (Tos nakties aš gailiuosi dėl daugelio dalykų, ne tik dėl motinos.) Ryškiai atsimenu, kaip tada buvau apsirengusi. Balta peršviečiama drobine suknele su dideliu pieštu drugiu ant vienos šlaunies (drabužiuose ir šukuosenose man patinka asimetrija).
- 35 Kai parėjau rytą, mama sėdėjo mūsų mažoj virtuvėj su šuniu ir gėrė arbatą. Dabar man aišku, kad ji ten išsėdėjo didžiąją nakties dalį. (Aišku ir kitkas – labai sau nelinkėčiau kada nors naktį sėdėti virtuvėje ir taip laukti savo dukters.) Nežiūrėdama į mane motina tada pasakė vieną sakinį: “Maniau, kad tu – ne tokia kaip visos”. Šito sakinio (ypač – to jos nežiūrėjimo) sotu iki dabar.
 – Nu, važiuoju, – staiga motina pakyla nuo pakelės stulpelio, pasilenkia ir maža ranka
- 40 brūkšteli nuo juodos suknelės sidabrinis cigaretės pelenus. Jau nueidama, lyg tarp kitko, priduria: – Nepraskysk. Ne niekieno tu. Nes aš galvosiu apie tave dar penkerius metus.

Užmigti toliau – jokių šansų. Atsikeliu. Nueinu į virtuvę ir pasidarau kokteilį – penkiolika lašų valerijono, penkiolika gudobelės ir trečdalis stiklinės vandens. Tokio “mikso” galiu išgerti kibirą, padeda tik psichologiškai. Kai lieka pusvalandis iki žadintuvo, užmiegu. O dar prieš jam suskambant šalia mieganti dukra verčiasi ant kito šono ir atgalia ranka žiebia man į dantis. Šitas prabudimas yra vienas iš maloniausių.

Giedra Radvilavičiūtė. *Suplanuotos akimirkos*. Esė rinktinė, 2004.

1. (b)

Beje, Ir Humoreska

- Kam tos rožės, jeigu bulvės žydi? –
Šaipės mano draugas juokdarys.
Vis dėlto nebloga, kai rožytė
Stalą puošia. Aukso vidurys...
- 5 Rožės neišvirsi, neiškepsi,
Bet per amžius rožė kaip širdis
Po infarkto sprogus šauniai klapsi, –
Jau tokia vargšėlės paskirtis.
- Pasidėjęs rožės žiedą – stambų
10 Tarsi bulvė žiedą – aš klausau,
Ką egzotišku raudonu jambu
Rožė deklamuoja tartum sau.
- Apsižvalgęs, ar kas nors nemato,
Ar įstatymas manęs nelies, –
15 Aš griebiuos nedoro plagiato:
Nurašau raudonas jos eiles.
- Ir pamerkęs rožę – valgau bulvę.
Kam tų bulvių, topteli mintis,
Jeigu rožės žydi. O apstulbę
20 Kritikai galanda jau dantis...

Eduardas Mieželaitis. *Iliuzijų bokštas*. 1973